

درآمد: حاجب الدوله به امین الدوله در باب غیبت او در ملاقات ها و اعلان ورود ناصرالدین شاه به انزلی

فدایت شوم

خط شریف بعد عمری که بانتظار تشریف فرمایی گذشت رویت شد از بهبود مزاج عالی شکرها نمودم بنده دیشب نیم ساعت از شب رفته وارد نیاوران شدم و خدمت جنابان حاجی آصف الدوله و وزیر امور خارجه و سپهدار و دبیر الملک و سایرین رسیدم و این جمع را از تشریف نیاوردن جنابعالی افسرده و نگران دیدم و بعضی احتمالات میدادند که شاید حاجی میرزا زمان خان رخنه و تصرفی در مزاج عالی کرده باشد بنده رفع سوء ظن ایشان را کردم لکن حقیقه تشریف فرمایی جنابعالی خیلی بطول انجامیده اگر ممکن باشد امروز عصر والا فردا صبح را حتما انشاءالله تشریف بیاورید تهیه و تدارکی برای آمدن غیر یک دست رختخواب لازم ندارید اسباب راحت و آسایش بحمدالله فراهم است بنده شما هم محقر چادری زده ام که با هم می گنجیم مال ها را هم نگاهدارید به هاشم بفرستید فرقی نخواهد داشت لکن در نیاوران نگاهدارید البته بهتر است آقا علی خواجه انصافا خوب رفت تلگراف ورود او بگیلان هم رسید خاطر را آسوده دارید امروز جنابان حاجی آصف الدوله و سپهدار و غیره میخواستند آدم مخصوص خدمت جنابعالی روانه نمایند چون فرستاده جنابعالی آمده مراجعت می کرد نفرستادند ولی زیاد عجله و اصرار دارند که زودتر تشریف بیاورید مختصری هم معاون الملک نوشته بودند لفا انفاد خدمت شد دیگر تازه نیست و خبری جز تشریف فرمایی موکب همایون بانزلی نرسیده که عرض شود زیاده عرضی نیست کاتب عبد اقل وارد است و خدمت جنابعالی بعرض زیادت مزاحمت می کند امر عالی مطاع

حاشیه: خط مرحوم میرزا داود خان پسر میرزا آقا خان صدراعظم است که در مقدمه عزل میرزا حسین خان صدراعظم مراجعت از سفر اول فرنگ ناصرالدین شاه که در نیاوران اجتماع کرده بودند از قول محمد تقیخان حاجب الدوله به پدرم امین الدوله نوشته است.
با مداد در حاشیه: تصدیق آقای صاحب اختیار

پانویس: حاجی علی خان: در سندهایی دیگر در همین مجموعه هم نام او آمده است: حاج علی خان مقدم مراغه ای، حاجب الدوله، است که زمان حکومت محمد میرزا - محمد شاه -- در مراغه از غلام بچگان او بود و زمان ولیعهدی محمد میرزا، صندوقدارش بود. در ۱۲۶۵ امیرکبیر او را به سمت "فراش باشی" منصوب کرد. در ۱۲۸۳ علاوه بر تصدی وزارت وظایف و اوقاف، حکومت همدان را هم داشت. به طور کلی از درباریان مورد اعتماد ناصرالدین شاه بود. اجرای نقشه ی قتل امیر کبیر در حمام فین کاشان بر عهده ی وی بود.

امین الدوله: هاشم خان غفاری، برادر فرخ خان امین الدوله کاشی بود. ابتدا با سمت امین خلوت در دربار خدمت می کرد. پس از درگذشت فرخ خان، در سال ۱۲۹۴ ناصر الدین شاه او را ملقب به امین الدوله کرد. دو پسر او میرزا محمد خان اقبال الدوله و غلامحسین خان صاحب اختیار هستند.

آصف الدوله: حاج غلامرضا خان: در آغاز جوانی وارد خدمت نظام شد. در سال ۱۲۵۹ به حکومت کرمان و بلوچستان رسید. سه سال بعد حاکم کرمانشاه شد. سمت هایی در نظام داشت و حاکم و والی مازندران، خوزستان، مجدد کرمان و کرمانشاه، تهران و خراسان بود. پس از انقلاب مشروطه هم سمت هایی داشت. وی در کابینه ی ابوالقاسم خان ناصرالملک، وزیر کشور بود.

دبیر الملک: میرزا محمد حسین فراهانی (۱۲۹۷-۱۲۲۵): در سال ۱۲۷۰ ملقب به «دبیر الملک» شد و در ۱۲۷۶ به عضویت شورای دولتی درآمد. در سال ۱۲۹۰ وزیر کشور شد و در همین سال به حکومت اراک نیز منصوب گردید.

The Ghani Collection at Yale